[П]очтову оплату зложено з горя гуртом.

Ч. 1. (178) — Неділя, дня 7. січня 1923 — Рік V

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Чвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 1800 м; за границею разом з оплатою почт.: В Чехії 15 чес. кор. чвертьрічно. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемишль, вул. Побереже ч. 1.

Ціна 300 марок

Геть смуток! — До Вефлеєма народу!..

Коли й цего року українська сімя засяде до святої вечері і згадає минуле, а прирівняє його до теперішности — хай не сумує. Нехай на цілім просторі Української Землі смуток гноблених уступить місце радісній вірі в перемогу правди. Смуток відбирає в людини силу й рівновагу духа, а в цілого народа відбирає віру у кращу будуччину. Народ без віри в побіду своїх слушних прав перестає бути народом. Він перестає бути собою, а затрачується серед мук конання в морю чужих народів. Треба дуже богато праці і незвичайно богато сил, щоби не стратити віри серед умовин, в яких тепер живе сучасне українське поколіннє. Але й сили Українського Народу є невичерпані і чим більша є його віра, тим слабший стає ворог. а сильніщий народ.

Тому, хай не сумує велика Українська Сімя, що не при однім столі засідає до святої вечері. Але за те засідає вона до неї на цілім просторі своєї широкої, врожайної землі з одною думкою, з одним бажаннєм зєднання, в однім і тім самім часі. І той на засланню і цей на чужині і міліони в краю і тисячі на еміграції — всі члени одної сімї засідають ще цього року до стола з думкою о кайданах.

А на темному небі показується зірка, як тому 1922 роки назад.

Зійшла вона над вифлеємською стайнею,

Зійшла зірка і звістила спершу всіх найбідніщих, всіх гноблених. Вони повірили могутньому ангелови правди, який сповістив їм нову добу і прихід Великого Борця і Поборника неправди й кривди. Вони повірили і пішли у лютий бій через муки й смерть до побіди. Щойно за ними прийшли й поклонилися Новонародженому сильні світа цього, королі й князі і ті, про яких Шевченко писав «що людською кровю торгують»!

Українське небо зятягнулося чорними, непроглядними хмарами. Але Український Народ повинен тямити, що власне серед найбільшої темноти найкраще можна побачити ту вифлеємську зорю, яка заведе простими шляхами до визволення, до спасення. Ця темрява, ця безпросвітна ніч, яка окутала тепер весь Український Народ, дає запоруку, що зоря, яка недавно засвітила в українському Вифлеємі і світила так ясно, що й сліпі її побачили, — вже не погасне. Чим більша ніч, тим ясніще її видно. Тим більше людей її бачить і простує до неї з сильною вірою в її побіду. Не зведе їх з дороги дух фалшу і облуди, не покорить дух рабства, бо ідеал їх світитиме високо, куди не досягає людська злоба, не доходить карабіновий стріл, ані досягає луна пожарів. Ідеал цей зродився в малій пастирській хатчині, цілі століття боровся і вийшов побідно. Він далі змагається в боротьбі. В його рядах стають всі ті, що серед терпіння не стратили віри в побіду, всі ті, що не опустили рук. Проти його йдуть сильні міра цього, — шлють війська — з Риму...

Але Вифлеєм народів — сильніщий як побідний Рим!!

І Вифлеєм побідить!!

До Усієї Української Громади!

У великий празник Різдва Христ. коли то „Небо і земля торжествують, Ангели й люде празнують“ — сходяться члени кождої української родини разом, щоби забути про щоденні турботи та побажати собі ясної будуччини.

У ту святочну хвилю царює мир, і ми забуваємо про ріжні родинні міжусобиці — усіх нас вяже нерозривне звено любови. Радо витаємо колядників звіщаючих, що „Нова радість стала, яка не бувала“ — хотілосяб кождого пригорнути.

Рік річно звертаємося до українських родин з проханням, щоби у сю хвилю радости пригадали собі про **„Рідну Школу“**, яка гуртує українську дітвору та засіває у її уми зерно правдивої науки, сталить її волю, різьбить характери, вщіпляє любов до рідного народу...

І сього року відзиваємося до українських Громадян з зазивом: орґанізуйте колядників, які пішлиби від хати до хати з колядою на „Рідну Школу“. Коли сього не зробить українська Громада, тоді викаже, що не доцінює ваги своєї рідної школи і є байдужа до її долі. Стан наших приватних шкіл на протязі цілого року не змінився. Кількадесять українських шкіл, які безнастанно боряться о істнування — се дуже мало! Їх число повинно було зрости що найменше в десятеро. А що найпершим і найбільшим обовязком народа — се обовязок супроти своєї молоді, тому в день Великого Празника, в день загальної радости підносимо важкий й болісний крик: **Наша школа гине!** Наш голос мусить стати голосом народньої совісти і відбитися відгомоном у серці кождого Українця (ки), деб він (вона) не жив (ла) — чи тут в старім каю і на Закарпатській Україні, чи ген далеко за безмежними водами...

Сподіємося, що любов й єдність, яка панує в поодиноких українських родинах, згуртує усю українську громаду в одну **Велику Родину,** та що вона поважно призадумається над наслідками недостачі зрозуміння громадянських обовязків. І від тепер „Рідна Школа“ буде для неї дорогою, конечною, та що крім щедрої коляди буде постійно що місяця складати відповідну жертву на її потреби. А через „Рідну Школу“ довершиться відродження нашої нації!

Тоді повною груддю могти-мемо заспівати веселими словами коляди: „Хвиля спасення нам завитала...“.

Головна Управа Укр. Педаґоґічного Товариства
Львів, Ринок 10.

Різдво на Україні.

Відступаюча хвиля Денікінських військ потягла за собою і часть У. Г. Армії, що боролася поруч з нею під Бердичовом і Житоміром. Дорога відвороту вела через Винницю в напрямі Балти.

Масова дезерція стрільців на знак протесту проти активної участи в рядах Денікіна, тиф, якого розміри досягли як раз кульмінаційної точки, безвпинний і приспішений похід в морози перед жваво наступаючими большевиками — се все сильно зредукувало галицькі частини, так що з чисельно сильних колись курінів остали тільки скелети. Полишених по дорозі хорих стрільців большевики ограблювали, тому кождий збирав останки своїх сил та тягнувся за своєю частиною, а щоби улекшити собі похід відкидав злишний наряд, амуніцію ба навіть кріс. На возах, які передше були навантажені харчами чи муніцією, тепер лежали тяжко хорі, полишені виключно опіці своїх товаришів.

В приблизно таких відносинах прибуває III. курінь X. Бригади У. Г. А. в полудне дня 6 січня 1920 р. до села Р и і сповняючи завданнє задної сторожі, виставляє останками сяк-так здорових підстаршин і старшин полеві застави. Сьогодня навечеря Різдва Христового. Населення робить останні приготовання до гідного відбуття сього свята. Хазяї докінчують фабрикацію самогону, хазяйки від рана пораються коло печий, варять кутю, сушениці, рибу, вареники з капустою, печуть пироги з кашою і млинці; дівчата прибирають хати чистими ручниками і паперовими цвітами. Задля того то не радо бачать селяни нових, але не рідких гостей; а вже найтяжше приходиться примістити хорих і треба довгої намови а подекуди й сили, щоби зробити для них в хатах місце. Стрільці свідомі того, що вони не бажані а тим менше під св. Вечір і тому містяться як можуть, стараючися як найменше своїм хазяїнам докучити. Кождий знайшовши теплий куточок, відгріває свої закостенілі руки й ноги і здрігається на саму згадку близької будуччини і тих трудів, які його ще ждуть.

Поволи западає вечір. Зірка вечірна стоїть вже на небі. По хатах вже всьо приладжене до св. Вечері. Селяне по більшій части погодилися з непрошеними гостями і ладяться до спільного пиру. Та й сотенні кухарі не дармували. Роздобувши в добрих хозяїнів і не даром муки та пшениці, варять кутю і вареники з капустою.

Та не судилося куріневи бодай в сей святочний день відпочати, не судилося в теплій хаті, хоть не між рідними та всеж таки між своїми відсвяткувати Різдво. Як раз в хвили, коли по сотенних кухнях докінчувано варити вечерю, коли і по хатах почали засідати до куті, приходить наказ, що курінь має безпроволочно перейти до села С., віддаленого 15 верств на полудне, щоби в той спосіб оминути евентуальне окруженнє большевиками. Несподівано і болючо діткнув всіх сей наказ. До курінного прийшли всі сотенні з проханням, щоби з огляду на пороблені приготовання задержатися хоть на тільки, щоб можна повечеряти. І задумався на хвильку курінний; вже нераз за час української війни приходилось йому зводити душевну боротьбу між гуманностю і почуттям обовязку та безоглядного і точного виконування наказів. Та лише хвилю тревало надуманняся і відповідь була коротка і рішуча: „Не можна, сейчас збірка!“ Очевидно, страви, що варено в осібних кітлах, треба було задля поспіху повиливати; заварені і незаварені вареники висипано на віз в солому і за короткий час стояв курінь готовий до відмаршу.

На дворі темно; небом перетягають густі хмари і лише час від часу проблескують зорі. Всюди тихо, лише часом де-не-де собака залає. Тихо та понуро також в рядах стрільців. Перед їх очима на дні і на склонах балки розкинулося село і освітленими вікнами своїх хат наче очима усміхається і запрошує нещасних скитальців в теплий родинний кружок, до спільної св. Вечері

Курінь рушив вузькою уличкою в діл. Хтось в останніх чвірках затягнув несміло коляду: „У Вефлеємі нині новина“... Підхопили ще кілька голосів. Спершу пробивалася з мельодії як би

іронія або огірчення, та вже при другій звороті цілий курінь повною грудю почав ту колядку, виливаючи нею з наболілих душ і ридання та нарікання на долю-мачоху і тугу за рідними сторонами. Колядуючи перейшов курінь через ціле село. Селяне повиходили з хат і прислухуються „галичанським" колядам. Та мало хто з них відчув той звук розпуки і болю переходячих і зникаючих в степовій темряві людий; більша часть була вдоволена, що хоть на Різдво буде вільна від закватерування..

За селом зібралися старшини-квартерєри всіх курінів і поїхали вперід квартири приладити. Спершу їхав кождий мовчки, похилившись на шию коневи і линув гадками до рідного краю, під родинну стріху, де певне в сій хвилі рідня засідає до спільної але невеселої вечері. І під впливом сих гадок, шукаючи взаїмно хоть за відблеском родинного тепла, за хвилею розради і піднесення душі з тяжкого пригнічення, виїхали всі в лаву і заколядували: „Бог предвічний..." І понеслися звуки сеї поважної коляди і покотилися подільським степом, відбилися о поблизький дубовий ліс і розлилися по балках. Небо вивіздилося, ціла природа, здається вслухалася в сю коляду. Коні немов тихше ступають по замерзлій землі і невпинно стрижуть ухами...

Около півночи зближаєся курінь до призначеного села. При вході до нього курінний задержує похід. Він зрозумів, що повинен в сій хвилі щось сказати своїм стрільцям, мусить їх як-небудь потішити і піднести на дусі. Та тяжко йому знайти відповідних слів. „Товариші!" — відізвався врешті — „ми знаємо, що населення нас тепер не радо витає, а то тому, що бачить в нас ровнощиків всяких пошестий, а тим менше небажанними будемо їм в сю ніч. І коли ми зараз розійдемося по кватирах, то не одного з нас повитають замість кутею — прикрим і докірливим словом. Та ми не повинні ча се зважати, не повинні ще більше на дусі падати, але власне в сей день не показуймо нашої немочи. Тому відсвяткуймо св. Вечер в наших серцях, тут за селом, далеко від людий, які наші змагання не вміють ще оцінити, і з гадкою про Рідний Край, про рідню, яка сего свята певно веселійше не переводить, заколядуймо разом, як досі ділили разом смуток і радість."

Розійшлися сотні по призначених районах. Хто мав щастя і попав на добру кватиру, той при солодкій куті і теплих варениках забув на хвилю свою недолю. Та не оден недобудившися хозяїна, примістився десь в клуні і подавлюючи зубами і ковтаючи слези перебув до рана.

Так святкував III/X курінь Різдво 1920 року на Україні.

*

Присвячує свому вельми шанованому і дорогому курінному Пор. Дацковому Михайлови.

Стрільчук.

„Гіркі слова правди".

Коли минулого року велася в „Укр. Голосі" завзята боротьба між священиками-дописувачами „проти" і „за целібатом" — видко було, що світська інтелігенція і селянство стояло по стороні противників целібату. Хотів і я забрати голос в тій справі і то „за целібатом" (я жонатий!!), але дав спокій. Думав я собі так: „жонатих" не переконаю, а світська інтелігенція і селянство самі прийдуть до голови по розум. Тай перші ознаки того маємо вже в ч. 49. „Укр. Голосу", а саме в статті п. н. „Гіркі слова правди". Там написано акт обжалування проти духовенства, що супроти „Рідної Школи" ставиться байдуже. Пробував о. Андрейчик з Залужа в ч. 52. ослабити закиди статті „Гіркі слова правди", але і сам мусів признати, що це „почасти правда, а почасти ні". А я таки скажу (укамінуйте мене!), що це таки правда! Духовенство наше *не одиницем*, як пише о. Андрейчик, але загально ставиться байдужно супроти всіх національних справ (маю тут на думці активність-діяльність, а не слова — пусті слова!!). Ставлю питання отверто: Кілько ми священики причинились до поширення нашої преси між селянами? Порахуймо кождий в своїй парохії предплатників укр. часопису? (це, що не оден з нас дає селянинови свою ґазету перечитати — це лиш деморалізація на шкоду укр. преси, так само, як деморалізаторами є ті світські інтелігенти, яких я бачив, як в бюрах дневників по наших містах вичитують ґазету за дурно!!). Запитаймо далі кождий свою совість, чи кождий з нас дав 1% доходу на „Рідну Школу" і инші національні цілі. По совісти відповім: ні!! Кілько зібрали ми між парохіянами на ту ціль?. Багато-багато написали ми на цю тему, але не о обжалование мені ходить, але о те, щоби нашу національну справу витягнути з болота.

Чому воно так? Наше духовенство жонате, обтяжене родиною. Отже батьківський обовязок велить йому забезпечити вперід рідню, відсуваючи всі инші справи релігійні і національні на бік!! Це факт і хто буде казати, що „ні", то так само, якби твердив, що ніч є днем. Жонатий мусить подбати о рідню, мусить її забезпечити. Від него ніхто не буде сподіватись, щоб він за „справу віри чи народности" посидів, як треба, і в Івановій хаті. На такий героїзм стати тільки одиниці а не загал.

А заключення: наше духовенство мусить бути безженне, коли має сповнити всі завдання, які накладає на него *церков* і *народність*. Тільки душпастир вільний від того, щоб старатися про жінку та про дітей, може себе всецілo посвятити церкві і народови. Він тільки може ціле своє здоровля і майно посвятити своїм парохіянам. А у тяжких часах для народу не буде між безженними боягузів. Він-жеж вільний, він-жеж може стати за нарід, не оглядаючись ні на патрона, ні на уряд. Бо нехай кождий Українець запамятає собі це добре, що Ірляндія свою свободу завдячує безженному духовенству. Тому самому духовенству завдячує і Литва свого незалежність!! І я свято переконаний, що колиб ми мали нежонате духовенство, наша незалежність політична булаб вже давно доконаним ділом.

В тамтогорічних статтях „Укр. Гол." повторялося безнастанно, що в жонатім духовенстві маємо ми важний інтерес національний, бо воно дає нам інтелігенцію. Але це самообман! Нежонаті священики будуть вибирати зпоміж селянства найспосібніщих і за їх порадою, принукою а то і помочею матеріяльною ті найспосібніщі підуть до шкіл і створять сильні кадри свідомої, геройської інтелігенції. Замісць отже виховувати неспосібних, що то „з ласки" лізуть в кляси до кляси, заповняться наші середні школи талановитими, що будуть колись справдішними інтелігентами.

А „Рідна Школа" і взагалі всі рідні інституції станують у нас такими, якими вони є в Ірляндії, бо нежонате духовенство всі свої сили віддасть для розвою тих інституцій.

Ціх кілька гірких слів нехай буде відповідью на „Гіркі слова правди" в ч. 49. „Укр. Гол.", які будуть завжди гомоніти і то так довго, доки ми не будемо мати безженного духовенства, доки наша кожда парохія не буде мати свого о. Городецького чи о. Юрика! — Священик.

Містимо цю статтю шан. автора як оден з характеристичних коментарів до статті п. Гамчикевича „Гіркі слова правди". Думаємо, що ці гіркі слова звернуть увагу нашого жонатого духовенства на його обовязки супроти наших народних інституцій. Не годимось з автором, що лиш нежонаті є способні до посвяти, бо життє що иншого говорить. Зрештою та справа була свого часу докладно передискутована. — Редакція.

Біржа.

Біржею називається місце значного торговельного осередку, в якому збираються підприємці ріжних галузей торговлі та промисловости і торговельні посередники для заключення торговельних умов і визначення пересічних данних цін на ріжні предмети обороту. Що тичиться правного становища, то біржі бувають або приватними спілками або публичними, відкритими на концесійних підставах, але так одні як і другі істнують під державним доглядом, мають свої статути і встановлені звичаями порядки. Біржі повставали відповідно до того, як розвивались товарові і грошеві обороти і тепер відіграють величезну ролю в економічному і політичному житті. Вживаючи біржевих репресій проти тої чи другої держави, біржа примушує уряди зміняти свою внутрішну або зовнішну політику і пристосовуватися до бажань впливових біржевих діячів. Біржева діяльність досить давне явище. Ще в старім Римі відбувались реґулярно біржеві зібрання купецтва, а в середних віках, почінаючи від XII віку, витворились векслеві і грошеві біржі, котрі мали урядовий характер. І так повстали біржі: Парисыка в 1304 р., Лондонська в 1556 р., Гамбурська 1558 році. При біржі є чинні присяжні маклери, котрі посередничать при заключуванню умов, посвідчують умови, через що вони набувають правної сили, а за свою працю маклери одержують винагороду, котра називається з французька куртажі. Записи в книгах маклерів о заключених умовах служать піставою для установлення курсу на товари і гроші. Властивостию біржі є то, що товари продаються не в натурі, а по зразках (прібках). Крім біржі товарової істнує біржа фондова (ефектова), де обертаються векслі, банкноти, акції, облігації, папірові гроші закордонних держав і т. д. Біржа відносно політичного і економічного стану країни відіграє таку саму ролю, яку відіграє термометр при означуванню стану здоровля в чоловіка. Вона відбиває в собі настрій країни, спокій, нервовість, трудолюбивість, чи лінивство народу, войовничий запал, чи миролюбність, нахил до авантюр, чи твердість поглядів, політичну зрілость, чи політичну невихованість. Маючи такі властивости, біржа мусить правильно функціонувати, щоби не допускати до зловживань. Коли вона неправильно уладжена, то дуже шкідливо впливає на хитання вартостевих паперів-фондів. При допомозі біржевих цінностей капітал легко пересувається не тільки з одних підприємств до других, але з одних країв до других, завдяки чому великі і дрібні капіталісти можуть приймати участь в промисловому життю і своєї і чужої країни. З цього виникає великий і могутний звязок між окремими державами. Зобовязання одної держави супроти громадян других держав, мають той наслідок, що вони у власнім інтересі бажають правильного розвитку економічного і державного життя держави-довжника. В звязку з цим державні борги (довги) і поміщення капіталів в промислі чужої держави звертають на себе велику увагу, утворюють міцний звязок між окремими державами і набувають міжнародного характеру. Тому необхідність позичок ставить уряд в залежність від грошевого ринку, від капіталістів і від громадянської опінії. Банкирі в наших часах мають велику силу, з котрою держава не тільки мусить рахуватися, але густо часто банкирі є невидимими керманичами держав.

Неправильний устрій біржі дає можливість для такої біржової гри, яка причиняється до руїнації банкових підприємств, окремих визначних і дрібних капіталістів і взагалі заможнього населення. А саме біржеві спекулянти штучним способом підносять вартість (курс) цінних паперів (акцій) нових а тим самим непевних, або впрост неретельних підприємств (банків, фабрик, копалень і т. д.) Через те повстає великий попит на ті цінні папері і люде купують їх в більшім числі з надією, що на них зароблять. Але коли ті папері вже є в руках ширших кругів громадянства, то курс їх паде і багато громадян терпить великі втрати. Тому то уряди дбають про те, щоби на біржу не допускати цінних паперів нових і неретельних підприємств, та щоби в біржевих справозданнях установлювано ціни вартостевих паперів без впливу несовісних спекулянтів.

*

В XIII—XVI віках було небезпечно пересилати гроші з одної місцевости до другої, бо по дорозі їх рабовано. Тому на гроші виставлювано векслі і замісць грошей і инших цінностей пересилано векслі. Через те в початках на біржі обертались лише векслі. Що-йно від XVII і XVIII віку, з розвитком акційних товариств і з заснованням анґлійського банку, повстала біржа державних і приватних ефектів (цінних паперів). Що до устрою і впливу на курс цінних паперів, анґлійська біржа займає перше місце на світі. Вона істнує вже 346 літ і за весь цей час виробились на тій біржі такі звичаї, які не мають пристосовання в багатьох краях. Анґлійська біржа є приватною установою, це є союз приватних осіб без урядової контролі. З поміж членів біржі вибирається управу з 30 осіб. Тільки члени біржі можуть брати участь в біржевих чинностях, а членами можуть бути тільки ті люди, які не є сплямлені ніяким поганим вчинком і взагалі мають славу ретельних людей. У доборі людей на біржевих членів лежить порука, що на біржі відгравати має ролю тільки політичні і економічні умови а не спекуляція. А членом біржевого товариства може бути той, за котрого заручать инші члени т. є. приймуть на себе відповідальність за нового члена в розмірі від 500 до 2000 фунтів штерлінгів, себто 45 до 180 міліонів польських марок, на випадок нечесного впливу нового члена товариства, при чім кождий член може бути виключений з його складу за нарушення біржевого статуту і за нечесне поведення в приватнім життю. Взагалі треба зазначити, що влада лондонського біржевого комітету є надзвичайно велика — на біржі він є законодавцем, адміністратором і суддею.

На лондонську біржу допускаються до обороту і вписуються до біржевого виказу тільки ті цінні папері, за які ручить член біржевого комітету, котрий бере на себе відповідальність за вартість цінних паперів, а ця відповідальність поширується аж до виключення члена з товариства. А така кара, то не дрібничка. Для ретельного анґлійського підприємця рівнається вона затраті чести. Далі, вимагається цілий ряд документів і доказів, які свідчать про ретельність підприємства. Тільки по докладнім провіренню стану підприємства його цінні папері (акції) приймається тайним голосованням до обороту на біржі.

Біржеві операції на анґлійській біржі відбуваються ось як: Біржевики за окремими столами продають і купують цінні папері, визначуючи дві ціни продажу і купна, котрі хитаються в межах 1/8%, але право купна обмежено: до 5000 фунт. штерл. на анґлійські консолі і до 10 штук на французьку ренту.

Посторонна особа може купити цінні папері тільки через члена біржевого товариства і за його відповідальність.

Істнує 2 роди операцій: 1) за готівку і безпосередний розрахунок; 2) на речинець, коли між заключенням а виконанням умови минає якийсь час. В цьому випадку продається і купується па-

пері по означеній ціні і на певний речинець. Умову заключається не на те, щоб дійсно купити цінні папері і їх взяти собі, але на те. щоби спекулювати на ріжниці курсу, який буде в речинці виконання замовлення цінних паперів. На приклад: Хтось замовляє 1. січня 1923 цінних паперів на міліон марок з тим, що ті папері приготовані для него дня 1. марта 1923. Припустім, що ті папері 1. марта будуть мати вартість курсову 1 міліон 200 тисячів — отже той, що замовив зарабляє 200 тисячів. І навпаки — коли ті самі цінні папері стратять на курсовій вартости о 200 тисяч — то замовляючий стратить 200 тисячів на користь того, у кого замовив. Та біржева гра має на ціли тільки спекуляцію. Замовляючий купує цінні папері, бо має надію на них заробити, а той, що продає, вже заробив на тих паперах, бо купив давніще по низчій ціні.

Що тичиться чинників, які впливають на курс цінних паперів, то серед них важну ролю відіграє орґанізація біржі. Кепський єї устрій уможливлює ріжні надуживання і причиняється до штучного і значного хитання цін зі спекулятивною метою. З окрема курс державних фондів залежить від солідности держави, від довіря біржі до єї мирного настрою, від видатків держави, відповідаючих єї економічній силі, від поваги правительства, яке дає запоруку, що не допустить до авантюрничих вчинків, від доброї волі платити свої довги і відсотки від довгів і від инших причин, які характеризують дану державу.

Для приватних паперів відіграє ролю взагалі сильна основа підприємства і висока дивіденда по протязі довгого часу, а підвищеннє цін на певні катеґорії товарів, наприклад: на вугіль, залізо, цукор, бавовну, нафту і інші товари, викликає підвищеннє курсу на відповідні цінні папері. Однако, грошева кріза, при якій підвищується дисконт, (процент при плаченню векслів) причиняється до того, що на біржі появляються на продаж цінні папері в більшім числі, щоб одержану за них готівку обернути на вигідніщі операції. Скупленнє на біржі цінних паперів знижує їх курс. Політичні події, як внутрішні, так і зовнішні, війни, конференції і т. д. відбиваються на курсі. Взагалі біржа спішить використати кожну новину, як дійсну, так і фальшиву, а так звана чорна біржа для зручности і широкої реклями тих чи инших паперів підкуплює пресу і засновує власні ґазети, викликує штучні, тимчасові кризи, в часі яких скуповує по низчих цінах велику кількість паперів, а через деякий час, коли публика заспокоїться, працює на підвищеннє і продає дешево придбані цінности по значно вищому курсі. О скільки урядова біржа має свій статут, і істнує на певних нормах і звичаях і може впливати на утвореннє нормальних економічних і фінансових стосунків, о стільки чорна біржа находиться поза всякими приписами і єдиний мотив єї діяльности є спекуляція.

Не псуймо милозвучности нашої мови.

(Замітка з нагоди прилюдних проповідий і промов).

Світова війна принесла нам окрім усякого лиха в додатку ще й чимало намулу, що у великій части замулив нашу письменську ниву, котра в останніх десятиліттях засіялась була чудовими цвітами. Безліч часописей і брошур, редаґованих на швидку, нераз людьми, що із словаря вчилися української мови, а навіть деякі поважнійші видання довели до значного занечищення нашої мови не тілько що до висловів і словотвору, але й що до складні. Вже й перед війною тай опісля деякі дослідники нашої мови з Придніпрянщини й наддніпрянської України звертали бачність на се псованнє нашої літературної мови. Тай у мене за читаннєм усяких наших видань насувалася вже нераз думка, засісти до такої роботи і вказати на ті хибні змагання деяких письменників, що нібито мають метою довести до вироблення справжньої всеукраїнської літературної мови, а в дійсности доводять до дивоглядности суперечної з духом української мови. Чи при инших моїх невідкладних роботах і моїм віці буде мені спроможно виконати сю роботу, до котрої призбиралося доволі засобів, годі мені сказати. А тимчасом бачу, що й в устнім уживанню української мови проявляється вже таке зманірованнє вимови, що може довести до затрати милозвучности української мови, котрої поетичність і музикальність такий знавець як Бодянський величав і рівнав її задлятого з грецькою й італійською мовою.

В останних роках заведено в тутешних виданнях подвоюваннє співзвуків не тілько в таких словах як: весі*лля*, оповіда*ння*, жи*ття*, але навіть — збі*жжя*, зневірря і тп., а натомість пропускався знак *ь* в словах *святий*, *світ*, *сміх*, *звір* і пр., хоч до недавна так писано, бо й з виїмкою деяких тілько околиць чути у вимові се змягченнє. Відповідно тому силкуються деякі промовці і проповідники се подвоюваннє *виразно* проголосити у вимові устній і вимавляють різко й відорвано: *жит-тя, чут тя, поважан-ня*, а також *святий*, *світ*, хоч навіть співаючи в церкві церковнослов. язиком „Святый Боже“ проголошували до недавна мягко: *сь*вятий, але ще не вспіли наломити язика свого до такого ствердження і приголошують мимохіть попри *святий*, *світ* — *сь*вітло і т. п.

Я мав щастє з давен-давна зустрічатися з визначними корифеями нашої літератури і знавцями української мови, як Куліш, Кониський, Михальчук, Левіцький (Нечуй), Житецький, Старицький, Лисенко, Коцюбинський і т. п. з ними довший час проводити в розмовах і тоді я пильно й уважно наслухував їх мові і вимові. Всі отут наведені письменники „випили весь сок і запах української мови“, (як висловився Куліш про М. Вовчка) особливож мова Куліша була така милозвучна й співна, що й не можна було наслухатися. А щож уже казати про Лисенка, що був славним музиком і мав вельми ніжний слух. Можу отже сумлінно запевнити, що у них в таких словах, як весі*лля*, спові*дання* і т. п. се подвоєннє так милозвучно зливалося, що тілько з наголосу можна було замітити ріжницю між придніпрянською, а наднiстрянською вимовою: весілє, оповіданє і т. п. Ні оден з них не вимавляв твердо *світ*, *святий* і т. п. але *сь*віт, *сь*вятий. Змагаючи отже до нібито „українізації“ нашої мови, деякі зманіровані наші промовці і проповідники псують милозвучність нашої чудової мови. Бережім отже і чистоти і милозвучности того дорогого народного скарбу, яким можемо величатися перед світом. — *Александер Барвінський.*

Володимир Домбровський:

Українська стилістика і ритміка.

Підручник для середніх шкіл і для самонавчання. — Перемишль 1923.

Накладом і друком печатні КНОЛЄРА і СИНА в Перемишлі. (Головний склад в книгарні А. Бардаха у Львові, вул. Краківська ч. 1, або у видавця).

Під таким заголовком появиться в найблизших днях книжка, якої у нас дотепер єще не було і саме тому хотівби я звернути заздалегідь пильнійшу увагу на ню. Кождий учитель української середної школи знає се найліпше з практики, як тяжко було йому при науці української мови подати ученикам найосновнійші відомости з области стилістики чи поетики. Звичайно кождий учитель, що хотів своїх учеників таки чогось навчити, послугувався чужими книжками (німецькими або польськими), але саме і тоді починалася найбільша трудність. Ученик може запамятати собі сі зовсім нові для него річі лише при помочі примірів, коли він своїми очима переконається, що оно так дійсно є, як учитель йому показував поетичні тропи, фіґури, віршовий розмір і т. д. Примірів на се шукати в чужій книжці тяжко. Ученики були ще в гіршім положенню. Найліпше можна було переконатися на т. зв. приватистах. Сі при іспитах звичайно нічого не вміли зі стилістики або поетики.

Тому з повним вдоволеннєм прочитав я вище наведену книжку, яка заповнить сю велику прогалину в нашій науковій літературі. В сій обставині, що автор подає на кожду фіґуру поетичну, чи троп, чи строфу приміри з українських письменників від найдавнійших до найновійших часів, бачу я єї найбільшу вартість як підручника для середніх шкіл.

Щож знайде читач в сій книжці? По вступних замітках (стор. 3—31) обговорює автор дуже основно тропи і поетичні образи (стор. 31—67) — епітет, порівнання, метафору, персоніфікацію, алеґорію, метонімію, синекдоху гіперболю, іронію і т. д. Відтак іде розділ про поетичні фіґури (стор. 67—100) — алітерація ономатопея і т. д. Незвичайно цікавий є четвертий розділ книжки (стор. 100—115) і сего звичайно в підручниках стилістики чи поетики нема. Знаємо з психольоґії, що тосаме подразненнє викличе у ріжних людей ріжні враження залежно від сего, до якого типу дана людина належить чи до зорового, чи до слухового, чи до рухового. Так само і у поета Залежно від сего, до якого типу він належить, будуть і єго поетичні картини у відповідному напрямі виразнійші. Приміром який се гарний руховий образ:

„Шелесть! коли гляне
Попід гаєм, мов ласочка
Крадеться Оксана“.

На сі річі давнійше не звертали уваги, а се дуже важне, бо студіюючи якийсь поетичний твір і з сеї сторони, ми можемо близше пізнати психічні диспозиції даного поета. Пятий розділ говорить про письменний твір (стор. 116—129), а шестий про ритмічну будову українського вірша (стор. 129—164). Гарно показано на примірах роди вірша (трохей, ямб, дактиль, анапест, гексаметер, пентаметер). На стор. (156—160) говориться про строфову будову поетичних творів. Наперід згадує автор античні строфи, а відтак так звані італійські (терцину, секстину, октаву і сонет), Інші строфи автор лише згадує (мадриґал і тріолет), а про инші (іспанські і орієнтальні) не згадує зовсім. Взагалі розділ про строфи вийшов в порівнанню з іншими розділами книжки доволі коротким. Так представляється зміст першої части твору.

Автор вложив в книжку богато праці, бо вишукування примірів з творів ріжних письменників коштує дуже богато часу тим більше, що тут автор не мав на чім опертися, бо се перша книжка у нас про стилістику і поетику. За се нехай автор прийме принайменше від учителів сердечну подяку. Сим одначе не сказано, що сю книжку повинні читати лише учителі або ученики. Я від себе поручавби єї дуже кождому, хто хоче прочитати якийсь літературний твір зі зрозумінням всіх засобів, яких поет уживає, щоби викликати сильнійше враження в душі читача. Мені лучилося приміром говорити з одним абсольвентом ґімназії, котрий не знав, що то є сонет, або що то є терцина! Брак місця не позволяє на се, щоби можна занятися подрібним обговореннєм книжки. Про добрі сторони книжки я вже говорив. Додам єще, що

О. П. БІЛОЗЕРСЬКИЙ.

Останній поцілунок.

Ще стерня свіжим сріблом вилискувалася. А копиці зі збіжом просилися з поля. І незжатий ячмінь просився.

Прийшли афіші в село, що людей на війну закликали. Все село задрожало, стрівожилося, забуло за поле.

— Ти мені Андрійчика пильнуй і сама війни варуйся, бо я вже не верну...

— Ти Гануню випровадь в люде і подбай за неї, бо я... хто знає...

— Тобі поле при дорозі довживітно, а решту для дітей при свідках, старих людях записую...

Плач ішов селом, поля марніли, збіже осипалося. Лишень птиця раділа.

Василеви Кулинюкови жаль відобрав мову, коли пращався з жінкою і дитиною. І очі світа не бачили; чуть не попав під колеса залізниці. Щойно тоді зрозумів, що в полі остали незвезені копиці, в селі хата, а в хаті жінка з дитиною, коли в військовім бараці все умучене їздою заснуло. Туга ніч в день перемінила. всі поля пересунула, ліси пересаджувала. Василь стояв при вікні і дивився на своє поле; за вікном змагалося воно з чужою стороною. Рвалося до свого ґазди й він видирався до його через залізні крати. Але залізо було сильніше як його туга. Воно потягнуло його далеко, де спомин сном живе, день отрутою а ніч радістю наливає.

Минали дні за днями — Москаль напирав а австрійські війська відступали. Василя, який з дня на день марнів, не пускали домів, ані не приділювали до походової сотні. Тягнули його з запасною сотнею з Чорткова на Мармарошсиґот, звідси в західну Мадярщину а опісля в стирійські гори.

Сердилися на него офіцери, що він непонятливий, карали його, поштуркували та збиткувалися підстаршини. Ніщо не помагало.

Біжить з крісом у руках по людських полях, кладеться на приказ у розстрільну, — а коли припаде до землі, очей від неї відвернути не в силі.

„Кулиняк“ — гримає на него підстаршина — який дідько вами знову крутить?! Як ви стріляєте?

Кулиняк скоро прицілюється, щоби позбутися лайки.

Але скоро вдивляється вже знов в молодий ячмінь і забуває за все військо і за кріс у руках:

„Пустіть мене до хати!“ — повтаряє вперто і тихо.

Життєві відносини сильніщі ніж людська туга. І біль, хоч як важкий, розсівається в часі і просторі. Поволи й Кулиняк приходив до себе.

В хвилях бездонної журби сідав десь в кутику й писав листи, які не доходили до тих місць, куди адресував, бо були під Москалем. Але це облекшувало і заспокоювало його біль. Хоч лист вертав до його з далекої дороги, він тим не зневірювався.

Нагадав собі свою куму і писав: „Слава Йсусу Христу! Через ріки й долини з далекої країни до вас моя люба кумонько приходжу і свою думку сумну приводжу. А все тій думці одна турбота, що в хаті лихо і в полю робота. І сусіди красні і голуби ясні, чи всі вони здорові та чи може спочили вже. Тому кумонько пишіть до мене, око би Вам помогло і рука не зімліла. Пишіть, що коло Вас чувати і що чули з нашого села. В мене смуток, коли гляну на поле в чужині і своє нагадую. А на мойому день ясний по межах ходить, срібні повісма розкладає над землю, густіще як бабине літо над чорноземом кладеться. Ви в місті, того не бачите, або забули, а в нас на селі за тим очі до сліз видивлюють. Вам, аби в вікні богато світла, а нам на нивку. Вам лісок на параду, а нам, щоби вітер і град спирав на собі та громи переймав.

Недобре, кумонько, що Ви за крамарством забули за землю. Весною вона зітхає, так проситься, теплою парою дише, така горяча до родження. А Ви кумонько і за мене і за землю забули. Ви не дивіться, що Ви не за мною, а поможіть деколи жінці. Крамницю здайте на чоловіка. На мою жінку не гнівайтесь, не вона Вас випередила, але ви самі в місто пішли і господинев на господарстві погордували бути. А тепер, я знаю, що Ваше серце тягне Вас на поля. Волосячко шовкове на землі росте, під вітром гнеться, як зелена ріка пливе і шепче, молиться до сонця. Це не трава, як мох у лісі, але як чесана головка дитини. Кумонько, кумонько! Якби я так вільний був, як Ви, не продававби я змолочене та перемелене ні одної днини, але вернувби до свойого поля. Воно жде на свою ґаздиню, що за крамарством забула на него. Верніться на той час, поки мене не буде і своє обробите, припильнуєте і мойого доглянете, жінці поможете. А коли верну, відроблю і віддячу, чим буду міг. Кланяюся до Вас низьким поклоном з далекої чужинні де весна не весна і літо не літо“.

Лист довго ходив по світу і вернув назад до запасної сотні, в якій вже Василя не було, бо вийшов в поле.

*

Мабуть лишень одна туга за землею вратувала Василя Кулиняка від смерти. Лікарі махнули на него рукою. Майже рік вилизувався з ран і надії не було. Аж прийшла весна, Жінка приїхала; запах рідних піль принесла з собою до шпиталю.

Щось могутніще як лікарська штука заговорило і повернуло Василя знову як военного інваліда на його рідні поля. З них ішла таємна міць, яка вливалася в умучене тіло, втискала серп, косу й плуг в руки, відроджувала зовялі сили і кождим ранком кричала: Працюй, працюй, працюй!

*

Працю перебила революція. Нові кличі пішли в село і зрушили ним до дна.

Одвічна земля і її плоди працівникам одвічним належаться. А одвічним працівником на ній є український народ.

автор узгляднив найновійші наукові досліди і звернув увагу на значіннє психольоґії для зрозуміння поетичних творів.

Як перший твір у нас з области поетики має він декуди і деякі неточности. Я згадаю лише одну. Автор вичисляє між поетичними фіґурами рефрен (стор. 73). Сего не стрічав я в жаднім підручнику стилістики, бо се і по моїй думці лише один рід риму як паровані рими, або перехресні, або оповиті. Се однак зовсім не зменшує вартости і значіння книжки і треба лише побажати, щоби друга часть (про поодинокі роди поезії — себто властива поетика) появилася як найскорше. *М.*

П. СТАХ.

Діва чистая.

Мертво так... біло... знов падає сніг:
Мертвим знов щастям дарує нас ранок.
Чисто і мертво... Не видно доріг, —
Всюди той мертвий серпанок.

Сходить на землю у ризі блідій
Десь непорочная, чистая Діва.
Чом же все мертво до зустрічи їй —
Тиша скрізь біла, дрімлива?...

В тишу такую чи плакали ви —
Ви, що посіяли квіти червоні,
Ви, що узори поклали з крови
В білому Діви хитоні...

Мертво та біло... знов падає сніг...
Діва блукає у білім убранні, —
Ходить, шукає безкровних доріг
В мертво-блідому тумані...

Дописи.

Дусанів пов. Перемишляни. Вже кілька разів писали ми про ненормальні відносини в нашім селі, а цим разом навяжемо ще дещо до останньої дописі поміщеної в „Укр. Голосі". Тут представили ми ряд надужить „пшодовніка" поліції в Янчині п. Копистинського з просьбою до властей о відповідне зарядження і усунення лиха. І дійсно в короткім часі опісля почато переслухувати свідків і покривджених, однак як довідуємося не в ціли, щоби переконатися про правдивість наведених фактів, а радше, щоби винайти смільчака, котрий відважився нарушити п. Копистинського. По переслуханню свідків показалося, що дописувач за мало був поінформований про всі його вибрики і тим якраз заподіяв йому кривду. Громадяне з нетерпеливістю ожидали дальшого доходження, але надармо, бо справа мабудь опинилася в коші або пішла в забуття. Свідомість заподіяної кривди одного навіть льояльного чоловіка, котрий не лякався переслідування п. Коп. (що опісля наступило), не дала заспати справі і в короткім часі завізвано по раз другий свідків, цим разом вже на донесення льояльного до Д. О. П. П. в Тарнополі. На жаль, сталося так, що цего самого дня той сам п. Коп. вже досвіта вганяв з криком по селі і арештував невинних людей і переслухання не могло відбутися. Та прийшов на це в коротці відповідний час. В день св. Михаїла, коли то у нас обходять празник, прийшов поліціянт з Янчина, щоби приставити всіх на постерунок. Тому що всі майже люде були в церкві, удався поліціянт в товаристві гром. поліц., котрий мав після спису по одному випроваджувати до його під церкву. В церкві повстало замішання і ніхто не хотів виходити. По богослуженню довідалися громадяне про справу і декотрі удалися в товаристві війта, щоби оправдати себе і неприсутних, а не щоби їх переслухувано. І знова минуло кілька тижнів; п. Коп. мститься на громадянах немилосердно, і мимо ведення формального доходження остає дальше на своїм місци. Про справу нема чутки, а громадяне толкують собі це пословицею про крука. Час найвисший, щоби власть розслідила справу, вислухала роспучливого голосу громадян, положила кінець надужиттям п. Коп. і заподіяним ним кривдам а рівночасно усунути його на час доходження, щоби громадяне могли свобідно і без впливів і погроз представити свої незаслужені терпіння. — Тиран.

Ришкова воля, пов. Ярослав. Учительство в Ришкові-волі, пан Петрушка і п. Петрушкова почали направду „вчити". Діти чим раз більше туманіють, пустіють та — ніде правдоньки діти — деморалізуються. „Шляк", „холєра" і тим подібні слова доводиться частенько чути від дітей. Тай не дивота, так в школі вчаться. Як часом знуджені хлопці зачнуть пустувати, розлючена пані учителька не помолившись навіть, прощає їх наукою: „Idźcie już do cholery, niech was szlak trafi". А діти, вертаючи до дому, здоровлять себе тою „наукою" та тішаться, дурненькі, що їх сьогодня пані скорше домів пустила. Пан Петрушка знова задумав дітей наших в яничарів перетворити. Не зважає зовсім на це, що вчить дітий українського населення, яке годує його своєю кервавицею, а якому закон приписує науку в рідній мові. Кожнього дня вчить він дітей тільки польської мови, польських пісень, а по нашому — хіба деколи, — бо йому так хочеться. Що воно зле твориться, це зрозуміли навіть декотрі діти, як нп. донечка Михалика та синок Логина. Одного разу (а було це пане вчителю 15. X. ц. р.) приказано дітям вийняти польські книжки. Дівчина Михалик сказала, що того дня повинно бути „руське". На це відповів учител: „Stul pysk, ty świńsha mordo, co ty mię masz uczyć. Czy taka będziesz, jak twój ojciec, który, jak zobaczy Polaka, to by go zjadł"? А школяр Логин, за цілком подібну провину прийшов домів цілий окервавлений. До посвідчення цего ставимо всіх наших школярів і їхніх батьків. Це подаємо до відома шкільним властям.—Батьки

В Малові, пов. Теребовля д. 21/XI 922 приказав війт шістьом громадянам їхати на підводи для війська

З назначених один громадянин відказався, що їхати не може, бо не має чобіт і просив війта, щоб йому ростарався о чоботи. Инші пять господарів були готові до відїзду і очікували улана, котрого прислано за підводами. Війт Андрій Ґолембйовский побачив в тім велику небезпеку і зробив донесеннє, потверджене печаткою, що в селі „бунт" і дав те донесеннє уланови, щоб завіз до Теребовлі. Улан завіз письмо до команди і вже не брав підвод. Десь около 2 год. тогож дня явився в селі відділ уланів 6. полку з поручником, якого імя не звісне, і 3 жандарми,

За правдивість повижших фактів ручимо і доказ цего підписуємо власноручним підписом: Очевуці-Іван Світґіковський, Пилип Нич, Андрій Костецькі, Кость Данилишин.

Містимо що допись, що є виразом розпуки наших людей і просимо тернопільську прокураторію державну, щоб заопікувалась нещасним селом. Відпис цего письма посилаємо през. міністрів Сікорскому, а волинських послів Українців просимо, щоб внесли інтерпеляцію в соймі.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Словаки в своїй боротьбі з Чехами за автономію дістають підмогу від своїх братів Словаків в Америці. А саме американський Словацький Союз надіслав письма до президента чеської держави, Масарика і до чеського уряду та парляменту, в яких пригадує, що Масарик в Пітсбурґу заключив з Словаками угоду, якою Чехи зобовязались признати Словакам самоуправу. Тому домагаються американські Словаки, щоб та пітсбурська угода увійшла до чеської конституції. Далі грозять вони, що коли Чехи не виконають того, то Словацький Союз видасть відозву до цілого світа і в ній викаже, що Чехи не додержали слова супроти Словаків.

В Празі відбувся конґрес (зїзд) словянських студентів. Дав він ще оден доказ, що всякі словянські конґреси не мають і не матимуть ніякої вартости доти, доки словянські народи чи держави будуть катами инших словянських народів. І словянський зїзд „розїхався" ще заким приступлено до проґрами нарад. А саме Серби зажадали, щоб болгарські студенти зганьбили болгарське правительство за те, що в часі війни вело політику ворожу словянам т. є. злучилось з Німцями проти Сербів. Цікаве домаганнє! А щож мали робити Болгари, коли Серби гнобили Болгарів. От Серби злучились свого часу з Румунами і з Греками проти Болгарів, хоть вони словяне. Розуміється, що болгарські студенти відкинули це домаганнє з обуреннєм. Тоді сербські студенти вийшли з конґресу і його замкнено. — Цей зїзд- замітний хіба тим, що на його отворенню зявився теж чеський міністер закордонних справ, Бенеш, і виголосив промову, в якій сказав, що згода між словянами запанує аж тоді, коли вони будуть всі рівні т. є. вольні. Бо між рабом а паном-гнобителем не може бути згоди, між ними мусить бути боротьба і то безпощадна боротьба. Далі сказав Бенеш, що

Паном цієї землі є її працівник і він сам є собі паном.

Ворогом цієї землі є той, хто загрожує повним правам її працівників.

До бою за право труду й трудового люду, за його волю на його землі, за землю, яка стогне під ударами завойовників, за мирну працю поколінь!!!"

Пішов на голосний клич весь народ на своїх прав оборону на своїй землі.

Білі сніги цілу зиму кровю червоніли. Весна йшла, земля до мирної праці звала. Але з заходу йшла сила, поле праведним трупом синів цієї землі стелила, радісну, весняну зелень безбожними ногами тратувала. Ґранатами засипувала мирні поля, щоби прогнати з них гомін волі, який ставав з кождими відігнутими плечима, в кождій хаті, де плугатар в святому гніві плуг перекував на зброю.

Сто полків рушило з заходу, щоби удержати чужу власть над несвоєю землею.

Дві сили станули проти себе. В одної був столітний меч, а в другої тільки мозолисті руки, які розпука, що родилася від ударів столітнього меча, засталювала до боротьби.

Остання, невчена, яка тільки голіруч заступалася уступала. Хоча всім тілом впала на прадідну землю, — програла велику справу. Але цією безприкладною боротьбою вкорінилася тільки ще глибше у свої поля. Разом з трупом заховала перед ворогом своє серце в своїй землі і те охоронило її. Ворог бачив це й розумів, що бє лишень поодиноких людей, а ідеї вбити не може. Ґранатами рив землю, лютував і шалів. Але до народнього серця достатися не був в силі.

Грізна буря докотилася до Василевого села. За горбом станули гармати.

Василь трівожився. — „Коли не стримається цього наступу — думав — тоді пропаде все. Замовкнуть слова рідньої команди і тебе, що хотів стати хазяїном своєї землі, привяжуть знову до чужих посторонків".

За зеленим полем ставала курява. Понад курявою на блідому небі розривалися шрапнелі. Неначеб хто в старий мур золоті цьвяки вбивав і білявий пил розсипував.

В старого інваліда забило серце в тревозі. Зрозумів все „Це наші відступають" — подумав — а ворог їм дорогу оловом стелить".

Незадовго заколихалися жита й пшениці, заблестіли в сонцю штики, засіріли мазепинки. Розстрільна лягла перед селом. Два кільометри від неї, з правого боку, від ліса наступав ворог. Ворожі ґранати вдарили по селу й по розстрільній.

Чим далі на ліво наближувалися ворожі ряди. Несамовито дивився на них Василь, а далі скочив до жінки й дитини, поцілував обоє, заховав їх в ямі для бараболь, взяв кріс і кулі в руки та скочив бігом до своїх у розстрільну.

На свойому полі з'упинився біля машинового кріса Кулі свистали йому над головою, але він не здавав собі вже справи з ніякої небезпеки. Що раз густіще розривалися шрапнелі, а де-далі зачали падати ґранати. Лютий звір з ревом і зойком, сталевими нігтями врізувався в матінку землю і здирав чорнозем до жовтої глини й білого, наче кість каменя. Чорнозем стовбуром зривався за кождою ґранатою і падав зівялий до долу, наче підорвана бурею верба. Від правого крила заговорила невидна змія страшно, скоро, люто. Вогненними лусками засвітила, раз, два, без числа. Від цієї мови похилилися жита, задрожали воздушні лискучі мечі. На лівому крилі на долині причаїлася німота.

Василь не почував ні болю, ні страху, ні туги. Тільки серце неначе здавилося само в собі й прикувало його до одного місця. В поблизу заторохкотів скоростріл. Василь глянув наперед себе й побачив ворожу розстрільну. Час від часу зривалася й скоро припадала до землі.

— „Не заховає вас та земля. бо не ваша" — подумав скоро Василь. Поволи брав на приціл і стріляв. Мав ледве кілька патронів і щадив. Нагло вдарила ґраната й заглушила його зовсім. Вже тільки очі осталися в нього.

Глянув на право, а там скоростріл самотний остався, а навкруги ранені корчилися в болю. Лють і божевілля оволоділо Василем. Скочив до скоростріла і пригорнув до себе всі пушки з лентами. На переді ворог наступав без стриму.

На право й ліво захиталася власна розстрільна. Зрозумів вмить, що це наслідком мовчанки скоростріла. Скоро приступив до него. Вже не приміряв — а просто сіяв градом стали на ворога.

„Там, на моїй ниві толочать зелене жито". Не чув вже нічого й не бачив, як свої відступали. Гук власного скоростріла відбирав йому всю свідомість небезпеки.

Це не герой боровся — а гнівний за зневажену коханку коханець. Коли не стане тепер в її обороні, не буде вона вже його, — а стане полюбовницею ворога і годуватиме чужих дітей.

Сильний удар кріса відобрав йому владу в руках Побачили що не був у військовому вбранні. Це розсердило ворога ще більше. Казали нюхати йому землю й питали, чия вона.

„Моя" — відповідав твердо.

За кождою такою відповіддю сипали на його сильні крісові удари.

Не стогнав...

А тимчасом від сторони Чорткова верталася на ворога нова сила, яка зродилася в розпуці й болю. Без гармат, без крісової муніції гнала поперед себе ворога, який опянів з побіди та не думав, що в народі опріч кріса й гармат може бути ще одна зброя, яка навіть в часі оружної розправи веде до побіди.

Хильцем, скриваючись втікав ворог з Василевих піль.

А коли власна розстрільна вернула знову до лінії, на якій устоявся тільки Василь —побачила там чоловіка, який весь в крові, обняв покорченими руками столочену землю і устами приляг до неї у 3довічному поцілункові.

тільки той народ будить подив і пошану, що бореться за свою незалежність.

На Льозанській конференції переговори ведуться тайно і тому вістки про наради суперечні. Одні ґазети доносять, що наради не доведуть до нічого і конференція розібється, инші знов ґазети пишуть, що Турки згодяться в справі дарданельських проливів на проєкт Анґлії, яка хоче бути господарем в проливах. Большевики не годяться на проєкт Анґлії і договору не підпишуть, а тим самим той договір не буде мати вартости.

Турки згодились на льозанській конференції, щоб над національними меншостями в Туреччині обняв опіку Союз Народів. Але „поки сонце зійде, роса оча виїсть". Народи Туреччини не чекають на ту „опіку", але утікають з Туреччини, щоб спастись від смерти. Грецьке населеннє в Тракії і Малій Азії втікає в світ за очи: покидає міста і села, де мешкало від непамятних часів, лишаючи хати, поля і ціле майно. Цілі села стоять пустком. Також з Константинополя втікають Греки і Вірмени. Не є це добровільна втеча. Греки і Вірмени не мають иншого виходу, хіба смерть або втеча — отже вибирають втечу. Є це, очевидно, сором для сучасної культури. Але Туркам не вийде це на здоровлє, а то тому, бо Вірмени і Греки були найбільше рухливими і Туреччина багато завдячує їм на полі торговлі, промислу, штуки і науки. Бо треба знати, що Турки — то не здари. Вони тупі з природи, нероби: лиш їлиби, курили, чорну каву попивали тай кождий старається, щоб мати жінок копу. І коли Турки дотепер виказували сякий-такий доробок економічний і культурний, то завдячують це тому, що вони турчили инші народи або парувались з жінками инших народів і через те приходило на світ здоровше і спосібніще поколіннє турецьке.

Так отже події в Туреччині є соромом для XX століття. Чи були коли випадки масового прогнання горожан якоїсь держави? Були — але у часах варварства. І так в XIII з Іспанії прогнано Арабів (Маврів) і Жидів, а при кінци XVI віку прогнано ґуґенотів (лютрів). Так Іспанія як і Франція стратили багато зі своєї політичної і економічної сили.

Італійські фашисти зненавиджені большевиками у всіх краях. В Італії хтось кинув бомбу під мешкання італійського посла. Кажуть, що це діло іспанських большевиків, шоби ним запротестувати проти італійських фашистів. Також російські большевики розпочали борбу з фашистами. Ґазети доносять, що з Москви вислано великі гроші для аґітації проти фашистів. А тимчасом Мусоліні зі своєї сторони старається зєднати собі соціялістів і комуністів в Італії. А саме оповістив він амнестію, якою увільнив всіх політичних арештантів, між якими найбільше було комуністів і соціялістів.

Большевики видали відозву до всіх народів світа, котрою взивають робітників і селян всіх народів, щоб малися на бачности, бо грозить нова війна. Большевики хваляться, що Росія бажає миру і тому розброює військо, але инші держави пруть до війни. Така відозва большевиків! Та ледви чи хто повірить большевикам, бо инші їх діла, а инші слова. От вони останніми часами проголосили зєднення большевицьких республик т. є. воскресили давну Росію з тою відміною, що на чолі давної Росії стояв цар, а на чолі большевицької Россії стоїть Лєнін і Троцький. Большевики кажуть, що це спілка (федерація), яка получить любовю всі народи, між ними Українців і Москалів. Хто з нас не бувби за тою згодою, колиб вона була дійсною згодою. Але так воно не було і тепер не є. Український народ завжди бажав і бажає жити з сусідами в згоді, але згоду розуміє він так, щоб український народ був вольний і з вольними народами жив в згоді. Інакше думають большевики. Вони понасилали на Україну чужинців і ті тепер по своїй вподобі порядкують собі на користь, а не українському народови. Тому то Українці не можуть погодитись з большевиками і домагаються, щоб вони самі були господарями в своїй хаті. Українцям байдужно, яка буде Україна, але вони бажають, щоб та Україна була самостійною, щоб в ній порядкували самі Українці а не чужинці.

В Німеччині нема чоловіка, котрийби не думав про нову війну з Францією. Так Французи доскулили Німцям. Тай тяжка година чекає Францію, бо має вона до діла з великим народом, гордим на свою минувшину, працьовитим, розумним. Такий народ не буде рабом тай не дозволить, щоб сякий-такий лапсердак плював їм в кашу. Буде отже війна, але її викличуть не Німці а Французи, котрі тільки й про те думають, якби знищити Німеччину. Коли отже Французи не прийдуть до розуму, то друга велика війна вибухне з цілою певностю. Про це пише австрійський політик Оттокар Чернін. Він каже, що ніхто не є в силі знищити німецького народу і що він висвободиться з ярма французького. Але то висвободженнє буде страшне, бо принесе світови нове нещастє — смерть міліонів людей. І аж тоді світ буде направду вільний.

Америка бачить, що французька політика веде до війни і тому сенатор Бож поставив в сенаті внесок, щоб до Вашінґтону скликано нову конференцію, якаб полагодила справу воєнного відшкодовання, перевела розброєннє і дала мир нещасній Европі. Також з власного інтересу бажає Америка вмішатися в спір Франції з Німеччиною, а сенатор Бож сказав в тій справі таке: Америка мусить полагодити справу німецького відшкодовання, бо Европа винна нам 11 міліярдів долярів. Тих ґрошей не годна нам Европа заплатити доти, доки Німці не будуть увільнені від французького гнету.

ВСЯЧИНА.

Христос раждається! І знов святкуємо Різдво Христове у німій, понурій мовчанці. Завмер усміх на лицях міліонів, умерла пустотлива, свавільна радість молоді, не чути ні гомінних безжурних пісень, ні музик. Тай не дивниця. Тисячі наших батьків, наших братів і синів томиться за тюремними кратами і серед тюремних стін звенить глибокий тон невольницької пісні. Та смуток гонім від себе, віра в кращу будучність хай нас кріпить. Вона спасе нас! Тільки видержати, не зігнутися, тільки зберігти певність себе і народнє достоїнство. Цего бажаємо зі Святом Різдва Христового цілому нашому громадянству! — *Редакція.*

Президентови Др. Петрушевичеви, Урядови ЗОУНР. і цілій нашій політичній еміґрації шле наша Редакція в своїм імени і в імени читачів „Укр. Гол." щирий привіт і поклін з нагоди Різдва і Нового року!

Нехай жаден Українець і жадна Українка не помине тих стрічок. Датки на наші інституції а це: Дівочий інститут, Бурсу св. о. Миколая, Ґімназійний Інститут, і Дешеву Кухню (Снігурського 40), які від жовтня 1922. з власних засобів прихарчовують українських політичних вязнів приміщених в арештах тутешнього Суду в надії, що суспільність їм це верне, — останніми часами значно змаліли без огляду на те, що дорожня з дня на день більшає. Чи має дійти до того, що видаваннє харчу треба буде зовсім припинити? — Датки в грошах принимає Редакція „Укр. Голосу", в грошах і натураліях Управи згаданих інституцій.

Роман Гамчикевич.

Громада Стрільче, городенського повіту в днях 19—22 грудня зложила 160.470 м. на Рідну Школу. Датки досягали 5000 м. І так по 5000 м. зложили дівчата: Ганя Касіян, Марія Савчин, Марія Остапик і Доця Дудла! Та не конець на тім! Стрілецькі парубки і дівки, хлопці і дівчата всі будуть колядувати на „Рідну Школу"!

До Адм. „Укр. Гол." надходять всякі жертви. Тих жертводавців, які бажають, щоб їх жертви були виказані, просимо надсилати належитість за поміщеннє по 100 м. за слово. Жертви, за яких не прислано належитости будемо без оголошення відсилати впрост до дотичних інституцій. Просимо теж уважати на інституції і не домагатись від тих оголошення, бо це тепер получене з великими коштами, евентуально присилати належитість на кошти оголошення.

Тільки в нас таке можливе! В ч. 49 була поміщена допись з Заперекопа пов. Цішанів. В ній дорікав дописувач деяким громадянам, що посилають свої діти замісць до української школи до польської „чи може тому, що їм приємніще слухати, як їх діти цьвірінкають по польськи і виспівують ріжні „Краковяки" і „Бартоша". Підчеркнене реченнє прокуратор сконфіскував, бо знайшов в нім провину з § 300 і 302. Суд окружний а опісля апеляційний у Львові не затвердив цієї конфіскати. Яку небезпеку бачив в тих в сконфіскованих словах, видко з мотивів, якими відмовив суд затвердження конфіскати — а саме суд признав, що автор „цілком не висміває польських шкіл, ані не взиває до бойкоту тихже, а тим менше не дає почину до кроків неприязних проти народности польської, як також до ненависти і погорди проти властям державним, зглядно орґанам державним". Нехайже читачі самі тепер осудять, в яких відносинах появляється українська преса.

Та не конець на тім! По безправній конфіскаті видали ми другий наклад і виекспедиювали його в середу. В пятницю довідались ми, що цілий наклад лежить на почті і по всяких „хожденіям по мукам" удалось нам виєднати, що виекспедіовала його почта в суботу, замісць в середу. Очевидно ми потерпіли величезні страти, бо число спізнилось до аґенції і не зістало розкуплене. По сконстатованню страт внесемо скаргу о відшкодованнє, а поки що вислали ми до Прокураторії держ. в Перемишлі, до Надпрокураторії у Львові до през. міністрів карне донесеннє, — в якім представляється надужиттє ось так: „Дня 8. грудня дізналася адміністрація „Укр. Гол., що примірники „Укр. Гол." не зістали виекспедіовані, а управитель почти, п. Берґ заявив управительці адміністрації, п. Катерині Марченко, що дістав телефонічне повідомленнє від прокуратора, аби всю висилку задержати, бо се число „Укр. Гол." є сконфісковане.

П. К. Марченко інтервеніювала у п. прокуратора Лєвандовського, який відіслав її до прокуратора п. Юркевича, заявляючи, що він сам про цю справу нічо не знає. Заінтерпельований панею Марченко п. Юркевич заявив їй, що він сего не зарядив лише що експедицію веліла здержати сама поліція. Телефонував теж п. Юркевич зараз до комісаріяту поліції і видав порученнє комісареви Ґжебєнякови, щоби враз з п. Марченко провірив цю справу на почті. Дня 9. грудня ствердив ком. Ґжебєняк, що задержані числа „Укр. Гол." були накладом, виданим по конфіскаті, до яких здержання не було законної причини. Тогож дня то єсть 9. грудня сказав висше названий директор почти п. К. Марченко, що він від себе в четвер д. 7. грудня телефонував до тут. Прокураторії з запитом, що зробити зі здержаною експедицією „Укр. Голосу" та що йому п. прокуратор Лєвандовські відповів, щоби експедицію задержати, бо він пришле арештантів по цей наклад, який є сконфіскований.

Повисше представлений стан справи доказує, що а) не всі інформації уділені п. К. Марченко урядовими орґанами в тій справі, що дотикає їх урядового круга ділання—відповідають правді. Не беремось судити хто сказав правду, а хто ні; б) Здержаннє експедиції від д. 6. XII. до 9. XII. 1922 було актом безправним і становить в данім випадку надужиттє урядової власти того орґану, який поносить вину за те, що видав безпідставне і безправне зарядження; в) що через безправне задержаннє експедиції поніс шкоду „Укр. Гол". і його передплатники; г) що така практика в державі, в якій обовязують закони, не повинна бути толерована! Висока Прокураторія зволить потягнути виновників до одвічальности.

Таке донесення ми зробили. Чи найдем справедливість, то що до того не маємо великих надій. Також внесено скаргу о відшкодованнє і тому просимо всі наші аґенції, щоб повідомили нас карткою, кілько примірників числа 49 „Укр. Гол." лишилось нерозпроданих ізза спізненого доручення.

Наших передплатників... (ну тай посліплатників!) просимо ще перед святами надіслати передплату в квоті 2000 м. (200 м додаток за минулий квартал). Також просимо посліплатників, щоб надіслали свої залеглости. Годі-ж за дурно читати ґазету!

Др. В. Загайкевич заскаржив за образу чести шефа тутейшої прокураторії. Розправа відбудеться в тутешнім суді повітовім, дня 16. лютого 1923, о год. 10. саля 45.

Господарі і господині, парубки і дівки, хлопці і дівчата! Колядуйте цего року всі на „Рідну Школу" так, щоб Ваше село могло похвалитись перед світом найбільшою колядою. Он дивіться, громада Стрільче зібрала ще перед колядою понад 160 тисячів! Побачите, кілько вона заколядує. А не вступайте піде на гостину, а від тих, що Вас просять „до хати" жадайте більшої суми як коляду на „Рідну Школу"!

Перше число „Сільського Світа" вже появилось і розсилається. Хто ще не є передплатником, нехай сейчас надішле 1200 м. до Редакції — Перемишль Зелена 5.

Греція і Сербія сподіються, що конференція в Льозанні розібється і буде нова війна. Рознеслись теж поголоски, що обі ті держави вже проголосили мобілізацію своїх армій.

Доносять нам з Сокаля, що наші села в Сокальщині ще нині не знають, що в Сокалі є адвокат Др. Ріпецький, визначний діяч і орґанізатор, взірцевий і солідний правник. Сором отже всім, що не приходять по правну пораду до української адвокатської канцелярії.

Під розвагу! Грубі міліони видається тепер на оплату почтову і на картки з святочними і новорічними бажаннями. Чи не шкода грошей? Чи не ліпше ті гроші обернути на народні цілі? Початок роблять П-во Ріпецькі з Сокаля і складають на „Рідну Школу" 20.000 м. замісць святочних бажань для свояків і знакомих. — Всіх тих, що будуть пересилати гроші через нашу Адміністрацію — просимо давати квоту на оплату за дорученнє переказу і за оголошеннє в часописи. Ті що чеком посилають мусять додати на належитість маніпуляційну, яку собі зараховує Почтова Каса Ощадности.

Польський през. міністрів видав довгу відозву до польських урядників, в якій взиває їх, щоб „світили прикладом пошановання законів". Думаємо, що конфіската ч. 49 „Укр. Гол."! і його безправне задержаннє на почті є гарною ілюстрацією до слів президента міністрів.

Канцелярія філії Т-ва „Просвіти" в Перемишлі находиться в адвокатській канцеляріі Д-ра Загайкевича, де треба зголошуватися у всіх справах Читалень „Просвіти" і взагалі просвітної орґанізації.

Всіх наших передплатників в Чехо-Словаччині просимо пересилати передплату на конто „Укр. Голосу" в Živnostenska Banka в Празі.

Загальний Збір членів Краєвого Союза господарських Спілок, Стовариширення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, Торговельного Синдикату Товариства „Сільський Господар" відбувся в дни 21. грудня 1922.

По отворенню Збору заступником Голови Др-ом М. Коцюбою, одобренню протоколу попередніх Загальних Зборів і звітів Дирекції з діяльности і рахунків за 1921/22. та звітів Контрольної Комісії, одобрено рахункове замкнення і висказано признання Дирекції і службовикам Союза.

Чистий зиск розділено в сей спосіб:

На резервовий фонд	. Мп.	275 367.94
10% дівіденду від уділів	. „	35.385.87
10% товарові звороти для членів		492 194.50
Резерву страт на довжниках	„	1 500.000.00
		2,302.948 32

З черги приступлено до відчитання проєкту зміни статута Союза. По дискусії і голосуванню принято пропоновану зміну статута.

В місце уступивших членів Надзірної Ради вибрано на 4 роки: Вп. Івана Боднара, Д-ра Стефана Федака, Д-ра Теофіля Кормоша, а на 2 роки: інж. Юліяна Мудрака. Заступником члена Надзірної Ради вибрано Дир. О. Пащака.

На тім наради закінчено.

З огляду на ухвалені Збором десятьпроцентові звороти від закуплених членами в Союзі і його Відділах товарів взивається членів, щоби зголошувалися зі своїми книжочками закупів для обчислення і виплати припадаючих їм зі зворотів квот. —

На Рідну Школу в Перемишли за час від 1-30 грудня с. р, вложили: Учит. Збір Укр. держ. ґімн. (груд.) 124.633; Стеслівна 360; Др. Войтович 5000; Кривяк 360; Питомці муж. ґімн. Інститута з нагоди Імянин проф. Дубляниці 15.000; I. г. м. ґ. 4600; III. А. м. ґ. 3915; Рад. Куник К. 5000; Пол. вязні на руки Др. Загайкевича. 26.025; II. А. ґ. м. 3140; Коженьовський 1000; V. в. 7315; Татух. Ст. (за над.) 1400; VII. А. 4050; Урядники Інст. фін. торг. (за груд.) 9.800; Мел. Бордун 10.000; Учит. зб. жін. ґімн. (за груд.) 3190; Учит. зб. сем. (за гр.) 31.235; IV. р. жін. сем. 1615; Гординська 10.000; III. г. 2420; IV. б. 12.000; о. Михаць з Раневич 1400; о. Онисько 16.500; Взаїм. Поміч Учит. (чер. п. Савицьку 31.575; II. в. ґ. м. 4100; VII. б. (за груд.) 25.000; (славно!) Урядники суду за грудень 15.002; Яворська 500; Ломінська 500; Епархіяльна Поміч 4300; Пол. вязні в Перемишлі 11.010; I. в. 550; VII. а 2500; VIII. а. 7600; Теод. Ґавда 10.000; Драм. Круж. при Дів. Інституті 20.000; Др. Вітошинська 5.000; Федевич 500; В. Г. 1000; Марк Турчин 1000; Навроцький 1000; Тютюновський (з Ніж.) 1000; III. а 3060; Суровецький 100; Збірка в церкві в Мацьковичах 5670; о. Іван Калимон (Криве) 10.000; Збірка в церкві в Рипянци (чер. о. Ящишина) 30.000; Просвіта в Рипянци 2000; о. Др. Василь Левицький 10.000; На „Чорну Годину" Р. Шк.: о. Комарницький 10.000; о. Борисевич 10000; М. Мацьків 10000; о. Горавецький 2000; Ю. Федевич 2000; (д. б.)

Читайте і ширіть „Український Голос"!

З „Народної Торговлі". Новий статут „Народної Торговлі" Краєвого Союза споживчого, кооперативи з відповідальними уділами у Львові, Ринок 36., змінений надзвичайними загальними Зборами дня 29. червня 1922. вже зареєстрований в суді і від доручення нам ухвали дня 14. грудня 1922. до 14 марта 1923. біжить речинець по думці §§. 158 і 159. нового статута, в якому давнійші члени зобовязані доплатити до нової ухваленої висоти уділу Мп. 10 000., в противнім случаю перестануть бути членами „Народної Торговлі".

Споживчі кооперативи зобовязані вплатити в повищім речинці 30% своїх власних декларованих уділів і дати через се змогу „Народній Торговлі" стати правдивою гуртівнею всіх споживчих кооператив по краю. Де повстали „Повітові Союзи Кооператив", там кооперативи першого ступня гуртуються в союзі, а Повіт. Союзи зобовязані відпровадити — по думці ухвали З'їзду Кооператив і Комітету орґанізації кооператив 30% у них азделкярованих уділів до „Народної Торговлі", як Краєвого Союза споживчого.

Не маючи найновіщих адрес своїх довголітних членів, фізичних осіб звертаємо ся також до них отсею дорогою, щоби свої уділи до Мп. 10.000 перед 14. марта 1923. доповнили.

Оскільки ті фізичні особи, які вплатили квоти у попереднім вимірі уділу в минулому році, а не зістали приняті в члени, по причині наміреної переміни нашого стоваришення в Кооперативний Союз, хотілиби бути нашими членами, зволять рівнож передше доплатити до квоти Мп. 10.000

Новий статут дає нам змогу приймати фізичні особи як нових членів. Тому відкликуємося до цілого громадянства, щоби вступали в члени нашої інституції, а кромі сього складали свої ощадности у нас та скріпляли нашу інституцію в засоби потрібні до користнійшого заосмотрення своїх членів в товарі.

Управа „Народної Торговлі". 2-3.

Переписка Адміністрації: Вп. Букатович в Сороках п. Гвоздець. Тому що наші письменні пригадки нічо не помагають, просимо отсею дорогою вирівнати свій довг за анонс, поміщений перед роком. Не тільки що нам число сконфісковано через Ваш анонс, але ще й тяжко від вас належитість витягнути.

Наших передплатників в Америці просимо, щоб відновили передплату і надсилали її в реґістрованих листах на адресу „Ukrainskyj Holos" Peremyszl, East Galicia, Europe.

НАДІСЛАНЕ.

Рільники! Ідіть за примірoм Чехів та займіться управою цукрових бураків. Ті, які зобовяжуться занятись цим та весь збір спродати за добрі гроші цукроварні, одержать даром насіннє та даток на обробітку. Успіхи дуже корисні, дохід та хосен великий. По близші інформації звертатись до Адміністрації „Укр. Голосу" під „Бураки."

Конкурс.

Українське Педагогічне Тов о не може приступити до відчинення ґімн. в Долині, доки не буде мати до обсади Управи тої ґімн. кваліфікованої сили.

Тому розписує отсим конкурс на управителя ґімн. в Долині з речинцем до 15. січня 1922.

Подання вносить належить до Головної Управи, Львів, Ринок ч. 10/I.

Від скорого обсадження Управи залежить реактивовання ґімназії.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а

Що сталося **з Іваном Фетаком, що служив в австрійській армії при трені? Від часу, як прибула російська армія до Галичини в осени 1914 р. нема ніякої вістии про него. Хто знавби що про него, нехай повідомить Михайла Фетака в Грушовиах п. Стібно.**

А. И. КУПРІН.

Демір Кая.

(Східна леґенда.)

з російського переклав Теодор Мартинець.

Вітер устав. Може сьогодня прийдеться нам ночувати на морю. До берега 30 верств. Судно ліниво колибається з боку на бік. Мокрі вітрила повили. Білий туман густо окутав судно. Не видно ні зір, ні неба, ні моря, ні ночі. Огня не запалюємо.

Сейд Аблі-старий, неохайний і босий капітан судна—розказує тихим, глубоким голосом старинну історію, в яку я вірю з цілого серця. Вірю тому, що ніч така дивно мовчалива, що під нами спить невидиме море і ми окутані туманом пливемо поволі в білій, густій мраці.

Імя його Демір-Кая. По вашому се значить залізна скала. Називали його так тому, що той чоловік не знав ні жалю ні стиду, ні страху.—Він рабував зі своєю ватагою і в околицях Стамбули, і в благословенній Тессалії і в гористій Македонії і на буйних, болгарських пасовисках. Девядесять девять людий згинуло від його руки, а поміж ними були женщини, старці і діти.

Але якось в горах окружило його сильне військо падишаха. Три дні відбивався Демір-Кая наче вовк від стада псів. Ранком четвертого дня пробився, але сам один. Решта його товаришів згинули в часі завзятої погоні, а инших постигла смерть з руки ката в Стамбулі, на круглій площі.

Поранений, окривавлений лежав Демір-Кая при огні в неприступній печері, де примістили його ґірські пастухи. В ночі явився йому ангел з огненним мечем в руці. Пізнав в нім Демір-Кая вісланця смерти, післанця неба Ізраіля і сказав: „Нехай буде воля Аллаха! Я готов!" Але ангел сказав: Демір-Кая, час твій ще не прийшов. Вислухай Божу волю: Коли встанеш, з ложа смерти, піди, викопай з землі весь твій доробок і переміняй його на золото. Опісля підеш впрост на схід і будеш іти так довго, доки не дійдеш до місця, де сходиться сім доріг. Там збудуєш собі дім з холодними кімнатами, з широкими, вигідними лежаками, з хрустальною водою в криниці, з їдою і напитками для подорожних. Поклич до себе кождого, хто буде йти коло твого дому і служи йому як послідний раб. Хай твій дім стане його домом, твоє золото—його золотом, твій труд—його відпочинком. І знай, що прийде час, коли Аллах забуде твої тяжкі гріхи і простить тобі кров Своїх невинних дітей.

Але Демір-Кая запитав: „Якже довідаюся, що Аллах простив мені мої гріхи?" А ангел відповів: „Зогнища, що тліє біля тебе, возьми обгорілу головню, покриту вже попелом, і посади її в землю. І коли мертве дерево покриється корою, зазеленіє листєм і зацвите пахучими квітками—то знай, що покута за твої тяжкі гріхи скінчилася".

Від того часу минуло двайцять літ. По цілім краю, падишаха, хай Аллах продовжить йому дни, — рознеслась слава про гостинницю у семи доріг, на дорозі з Джедди до Смирни. Бідний виходить з відти з дарунками в подорожній торбі, голодний -ситим, умучений-підкріпленим, ранений- виличеним.

Двайцять літ, двайцять довгих літ глядів Демір-Кая кождого вечера на всадженy в землю головню, але она все зіставала чорною і мертвою. Померкли у Демір-Кая орлині очі, зігнувся його стрункий, високий стан, а волос на його голові побілів мов крила ангела.

Аж раз якось раненько зачув він тупіт кінських копит, вибіг на дорогу і побачив їздця, який гнався на спіненім коні. Кинувся до него Демір-Кая вхопив коня за узду і став благати: „Брате мій, загости до мене в дім. Відсвіжи лице твоє холодною водою, покріпи умучене тіло їдою і напитком". Але їздець крикнув злобно: „Пусти мене старче! Пусти! І плюнув в лице Демір Кая, ударив його прутом по лиці і помчався дальше. Заворушилась у Демір-Кая горда, розбишацька кров. Підняв з землі тяжкий камінь, кинув ним за їздцем, що його зневажив, і розбив йому череп. Заколибався їздець в сідлі, вхопився за голову і впав з коня в порох на дорогу.

Серце стиснулось у Демір-Кая з жалю і переляку, підбіг до него і сказав: „Брате мій, я убив тебе." Але умираючий відповів: „Не ти убив мене, а рука Аллаха. Слухай! Паша нашого округа — жорстокий, жадібний і несправедливий чоловік. Мої други зробили заговір проти него. Мене заманила багата нагорода. Я хотів їх видати. І ось, коли я спішився з доносом, мене задержав камінь, кинений тобою! Так хоче Бог. Прощай!"

Прибитий горем, вернувся Демір-Кая у свій дім. Драбина добродійств і покаяння, по якій він так терпеливо спинався поверх двайцять літ, заломилась нараз під ним і впала одного літнього ранку.

В розпуці глянув він туди, куди з привички щодня гляділи його очі: на чорну, спалену головню. І — о чудо — бачить як на очах його головня пускає вітки, покривається пучками і запашною зеленю і розцвитається ніжними, жовтими квітками.

Тоді упав Демір-Кая на коліна і з радости заплакав. Бо зрозумів, що великий і всемилостивий Аллах в невисловленій своїй премудрости простив йому девядесять девять невинно загублених душ за смерть одного зрадника.

Адвокат др. Олекса Ріпецький
в Сокали
веде канцелярію в домі Повіт. Товар. Кредитового

Окуліст (лікар очей)
Др. МИХАЙЛО КОС
приймає хорих на очи
Перемишль, при вул. Міцкевича (в будинку почтовім)

Календар „Дніпро“ **на 1923 р.** можна **купити** в Адміністрації „Укр. Голосу“.

Кождий **Українець,** особливо фаховець повинен бути членом Українського Будівельного Союза у Львові, Осолінських 6. — Уділи по 5.000, вписове Мп. 100·— 4—10

Цемент в бочках зі складу продає **„УБУС“**
— **ЛЬВІВ, Осолінських 6.** —

Русалка гарний, малий Календарик на 1923 р. в двох красках всюда до набуття. **Ціна 3000 Мп. за 10 прим.** 1—2
„ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ?“ Ціна 2.000 Мп. (з пересилкою 2300)
Замовлення приймає: **А. ОКПИШ, Львів, Кадецька 4.**

Двох огородників зі свідоцтвами шукають (посади можливо в Дрогобиччині). Зголошення до Адм. „Укр. Гол.“

ДЗВОНИ гармонійно строєні з матеріялу І. кляси
достарчає **Петро і Василь Дуткевич**
в Станіславові, побіч катедр. церкви.

„Уголь горішношлеський і Нафту“
доставляємо в найкоротшім часі по замовленню.
Збіжа і пашу, (солому і сіно) купуємо, або вимінюємо за Уголь і Нафту. — **Приймаємо вкладки до обороту на високий процент.**

„УНА“ Промислово-Торговельне Товариство Ска з обм. пор.
— в ДРОГОБИЧІ, вул. Стрийська ч. 14. —

Святе Письмо Старого і Нового Завіта в церковно укр. мові 8 томів, ціна 1 тома 6.000 Мк. Висилає: **І. Мацків,** Укр. Книгозбірня, РОЖНЯТІВ, Гал.

Перворядна Українська
ШЕВСЬКА МАЙСТЕРНЯ
Миколи Мацькова
в Перемишлі, вул. Петра Скарги ч. 8.
Поручає Українському Громадянству власні вироби по умірkованих цінах. Товар солідний. На замовлення з провінції вистарчає надіслати один ношений черевик на міру.

ТКАЦЬКІ ВАРСТАТИ 4—4
сталеві бляти, начиння, коловоротки до пряження, щітки до чесання вовни і лену, човники і т. д., пряжу і фарби, машини прядільні по цінах фабричних — — у — фірми **Технічне Бюро „TEXTYL“**
М. КОЖУШКО техн.-волокник в Раві руській.
Взори блятів і начинь за післяплатою відворотно.

Одиноке Українське парцеляційне товариство „ЗЕМЛЯ“ у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 43.
Переводить парцеляції більших посілостей, інтабулює зараз купців за властителів куплених ними ґрунтів. Має урядове уповажнення до парцеляції. Приймає гроші на вкладки щадничі. — Дає інформації в справах парцеляційних.

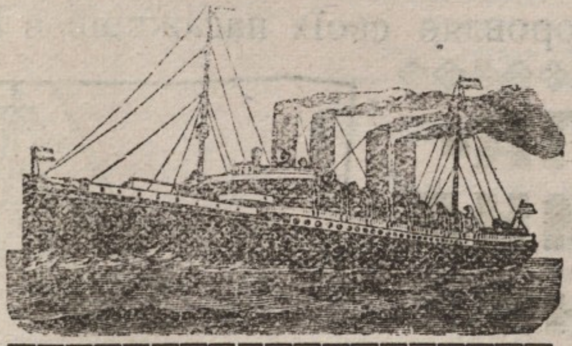
Механічна ткальня „ПОЛОТНО“
Львів, ул. Зіморовича ч. 20.
значно розширена, на основах найновійшої техніки збудована ФАБРИКА, виробляє полотна, найліпшої якости, придатні до всіляких цілий. Взиваємо отже Селян, щоби не тратили часу, лиш як найскорше приносили або присилали нам сирівець до виробу, продажі або в цілі виміни на готові наші вироби. Для ужитку широкої Публики ми отворили також і ДІЛ БЛАВАТНИИ, ГУРТОВНИИ і ДЕТАИЛІЧНИИ. — Товар дуже тревалий, по фабричних цінах. — Для Ремісничих Спілок, Рільничих складів, Кооператив і т. д. спеціяльні условини і значний опуст. — Приймеся аґентів і заступців за СТАЛОЮ ВИНАГОРОДОЮ і ПРОВІЗИЄЮ.

ЗАРЯД.

ЧИТАЙТЕ СІЛЬСЬКИЙ Світ!
Ілюстрований місячник присвячений усім галузям сільської господарки.
Передплата чвертьрічно 1.200 Мк.
Редакція: Перемишль Зелена 5.

Важне для пасажирів до північної, центральної і полудневої Америки.
Безпосередна і правильна кумунікація на люксусових кораблях, уладжених з найбільшим перепихом, з узглядненнем всіляких вимогів новочасної техніки і науки.

До Ню Йорку!
на наших кораблях „O“
„Orduna“
„Oropesa“
„Orbita“
„Vauban“
„Vestris“
„Vandyx“

В 3. клясі є рівнож кабіни на 2, 4 і 6 осіб, доступні для всіх пасажирів.

До Бразилії, Уруґваю і Арґентини
на наших кораблях „A“ і „D“, вже так добре відомих еміґрантам:
„Andes“
„Avon“
„Arlanza“
„Almanzora“
„Araguaya“
„Darro“
„Deseda“
„Desna“
„Demerara“

Орхестра пригриває щоденно пасажирам 3. кляси.
Кухня знаменита. Спеціяльний харч для матерій і немовлят.

Увага! Їдучі до Ню-Йорку!!!
Єсли хочете обминути морської хороби, спричиненої скорою їздою „морських Великанів“ і мати приємну приємну подорож на океані, їдьте лиш кораблями Товариства

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET Co.

Головна аґенція на **Польщу й Галичину: Варшава,** Електоральна 35. Тел. 509.09
Філії: Львів, Городецька 93.
Станиславів, ул. 3. Мая 5. **Тернопіль** Тарновського 19. **Ковель,** Новоколійова 4. **Рівно,** Шосова 122. **Білосток,** Кілінського 21. **Гродно,** пл. Баторого 3.
Відділи в Америці:
R. M. S. P. New-York — Brodway 26
R. M. S. P. Chicago 117, West Waschington St.
R. M. S. P. Boston 10, Congress St. (E. S. A.)
R. M. S. P. Halifax, St. Paul Building
R. M. S. P. San Paulo - Rua da Qitanda 18 a.
R. M. S. P. Rio de Janeiro-5 5 Avenida Rio Branco (P. O. BOX. 21.)
R. M. S. P. Montevideo - Mac Lean & Stapledon, 332, Calle Piedras
R. M. S. P. Buenos-Aires - La Mala Real Argentina, Lida, Edificio Britanlco.

Еміґранти, які не можуть виїхати до Зединених Станів або Канади, можуть без ніяких труднощів виїхати до
Куби. Всіляких інформацій уділяє безплатно
„Holland-Amerika Line“ Львів, ул. Сикстуська 24. (давн. Городецька 101).
Приїжджаючі до Львова можуть вступити по інформації **до нашого бюра коло двірця** — Городецька 91.

УБУС УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ СОЮЗ
Львів, вул. Осолінських 6.
Проектує й будує: церкви, доми, фабрики, млини і т. п. 34-5-10
Достарчає й продає: вапно, дахівку, цемент, машини і т. п.

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом, і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні суконь і білля
ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА
„ТРУД“ ЛЬВІВ, Ринок ч. 39.

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори, вальці, каміння
продає
„УБУС“ Львів, Оссолінських 6. 9—10

„Аіда“ — Найліпші, гиґієнічні ПАПІРЦІ і ТУТКИ до набуття у всіх трафіках і склепах. — Правдиві тільки з друком і шабелькою витисненою на папірці. — Жадайте всюди тільки „АІДА.“ 6—15

Фірма докінчує відливання дзвону ваги 5.000 кг.

За редакцію відвічає: Юліян Лісикевич. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.